

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นบริเวณที่มีความคาบเกี่ยวระหว่างกรุงเทพมหานครกับองค์การปกครองท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบ (2) ซึ่ความสามารถในการจัดการมลพิษทางน้ำของกรุงเทพมหานครและองค์การปกครองท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบ (3) รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างกรุงเทพมหานครกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรอบที่เกิดขึ้น อันสืบเนื่องมาจากปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่คาบเกี่ยวกัน ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่ และ (4) นำเสนอตัวแบบและวิธีการการจัดการปัญหามลพิษทางน้ำเชิงบูรณาการในบริเวณพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างกรุงเทพมหานครกับองค์การปกครองท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบที่เกิดประสิทธิผล โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสังเกต ทั้งแบบมีส่วนร่วม และแบบไม่มีส่วนร่วม แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยการแจกแจง “แนวคิด” ที่เป็นประเด็นของการศึกษาตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นบริเวณพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างกรุงเทพมหานครกับองค์การปกครองท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความหนาแน่นของชุมชน และปริมาณของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การผลิตทางการเกษตร การผลิตด้านอุตสาหกรรม เป็นต้นเหตุของปัญหามากที่สุด คือ บ้านเรือนที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการอยู่อาศัยอย่างหนาแน่นจะมีปัญหามาก

2. ชีตความสามารถในการจัดการมลพิษทางน้ำของกรุงเทพมหานครและองค์การปกครองท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบนั้นมีความแตกต่างกันมาก แบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ (1) องค์การปกครองที่มีขีดความสามารถสูง เช่น กทม. และเทศบาลนครต่าง ๆ (2) องค์การปกครองมีขีดความสามารถปานกลาง ได้แก่ เทศบาลเมือง และ อบต. ที่มีรายได้มาก และ (3) องค์การปกครองมีขีดความสามารถต่ำ ได้แก่ อบต. ขนาดเล็กต่าง ๆ

3. รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างกรุงเทพมหานครกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรอบที่เกิดขึ้น อันสืบเนื่องมาจากปัญหามลพิษทางน้ำที่เกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่คาบเกี่ยวกัน ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการมลพิษทางน้ำในพื้นที่นั้นมี 4 รูปแบบ คือ (1) ความสัมพันธ์ทั่วไป (2) รูปแบบความร่วมมือ (3) รูปแบบความขัดแย้ง และ (4) รูปแบบการช่วยเหลือสนับสนุน โดยรูปแบบที่มีมากที่สุด คือ รูปแบบทั่วไป กล่าวคือ แต่ละองค์การดำเนินงานด้วยตนเอง ไม่ยุ่งเกี่ยวกัน รองลงมาคือ รูปแบบการช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานส่วนกลาง หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ส่วนรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีน้อยมาก คือ รูปแบบความร่วมมือและรูปแบบของความขัดแย้งกันระหว่างองค์การ

4. ตัวแบบและวิธีการจัดการปัญหามลพิษทางน้ำเชิงบูรณาการในบริเวณที่มีความคาบเกี่ยวระหว่างกรุงเทพมหานครกับองค์การปกครองท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบให้เกิดประสิทธิผล 3 ตัวแบบ คือ (1) ตัวแบบนโยบายการจัดการมลพิษทางน้ำ (2) ตัวแบบเครือข่ายรักษาน้ำ และ (3) ตัวแบบหุ้นส่วนรักษาน้ำ โดยเลือกใช้ตัวแบบที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ เช่น สภาพปัญหามลพิษทางน้ำในพื้นที่ ชีตความสามารถขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย และปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ

In this dissertation, (1) the problem of water pollution in areas with overlapping jurisdictions between Bangkok Metropolis and other administration organizations in its environs is investigated. In addition, (2) the capabilities in water pollution management of the Bangkok Metropolitan Administration (BMA) and these other administrative organizations are considered. Furthermore, (3) relationships between BMA and the aforesaid administrative organizations are taken into account insofar as they affect water pollution management in the area. Finally, (4) alternative models and effective integrated methods to deal with the problem of water pollution in the area under consideration are presented.

Instruments of research were in-depth interviews and focus group discussions with major informants in addition to conducting both participatory and non-participatory observations.

The data were analyzed through constructing a typology of the “concepts” embedded in salient factors of the domain under discussion through applications of the techniques of explanation and explication by reference to the objectives of this research project.

Findings are as follows:

1. The researcher uncovered differences in how the problem of water pollution was broached by BMA and the circumambient administrative organs in the environs of Bangkok Metropolis. These differences were found to be functions of the population density of communities and whether agricultural or industrial activities were conducted in a given location. The greatest differentiating factor of concern, however, was the degree of dwelling density with areas of higher density experiencing more water pollution problems than those with lower density.

2. There were also many differences found in regard to capabilities in solving water pollution problems in respect to the different administrative organizations. The capabilities manifested can be subsumed under the rubrics of three levels, to wit: (1) administrative organizations exhibiting high levels of capability, viz., BMA and city municipalities; (2) administrative organizations displaying moderate levels of capability, viz., town municipalities and local administrative organizations with high levels of

revenue; and (3) administrative organizations with low levels of capability, viz., small local administrative organizations.

3. Four types of relationship between BMA and circumambient administrative organs in the environs of Bangkok Metropolis were found, to wit: (1) general relationships; (2) co-operative relationships; (3) conflicting relationships; and (4) supportive relationships. Found at the highest level of frequency were general relationships in the course of which each organization was autonomous and bore no relationships with others. Next in descending order of frequency were supportive relationships in the course of which central agencies or related agencies lent support to other organizations. Finally, the least frequent relationships were cooperative and conflicting, respectively.

4. The researcher projected three water pollution management models in addition to providing accounts of effectively integrated methods of water pollution management in the aforesaid overlapping jurisdictions. These three models are as follows: (1) a model of water pollution management policy; (2) a model of water conservation networks; and (3) a model of water conservation partners. The researcher determined which model was appropriate to the situation in each area considered. Factors taken into consideration in this instance were (1) the severity of the water pollution problem in a given area; (2) the capabilities displayed by local administrative organs; and (3) the respective strengths of community networks.

Finally, problems in and obstacles to full implementation of model requirements were taken into account.